

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep.
0032 Oslo
postmottak@fkf.dep.no

Trondheim, 09. 01 2015

Høringssvar på melding til stortinget om vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett

NSL er fornøyd med at Nærings og fiskeridepartementet har flagget en ytterligere satsning på havbruk. At fokuset blir lagt på forutsigbar vekst lover godt for fremtiden. NSL håper at Departementet nå også lykkes med å etablere et regime for forutsigbar drift i Stortingsmeldingen. NSL er videre fornøyd med at det parallelt med dette høringsnotatet signaliseres nye retningslinjer når det gjelder tilbaketreking av biomasse i et fall lusenivåene blir for høye.

Medlemsmassen i NSL er små og mellomstore privateide familiebedrifter spredt langs hele kysten. Medlemmene har forankring i sine lokalsamfunn, og har vist at de er genuint interessert i å utvikle sine bedrifter til det beste, ikke bare for seg selv, men også for kystsamfunnene de bor i. Det var også disse som utviklet næringen til det den er i dag, og NSL ber derfor Departementet om å ta hensyn til dette, ikke minst i et fremtidsperspektiv der nye kystnæringer skal utvikles. En 5 til 10 prosents årlig vekst fordelt jevnt til alle uansett størrelse, er **ikke** veien å velge om en ønsker å fremme innovasjonskraft og utvikling langs kysten.

Overordnet om vekst

NSL støtter forslaget om å bruke Alternativ 3: Handlingsregler for justering av vekst som vekstmodell for næringen. Skal en også utvikle de små og mellomstore aktørene er det meget viktig at Departementet ser at disse ikke kan utnytte en 5 til 10 prosents årlig vekst på en effektiv måte. NSL har derfor foreslått en fordeling hvor noe av den prosentmessige veksten samles i hele konsesjoner.

NSL har merket seg at Departementet ønsker tildelingen på et objektivt grunnlag. NSL vil i denne forbindelse advare mot å overse åpenbare lokale utviklingsmuligheter som tildelingen av hele konsesjoner vil gi kunne gi lokalsamfunnene rundt om. Til syvende og sist handler dette uansett om lokalsamfunnenes vilje til å legge til rette for vekst i næringa. Vi støtter derfor departementets syn på at deler av veksten skal skje gjennom tildeling av nye tillatelser. Vi mener at nye tillatelser vil være

en del av den politiske verktøykassen for å styre næringen i ønsket retning. Disse enkelttillatelsene bør derfor kunne ha videre kriterier enn bare de miljømessige kravene etter dette høringsdokumentet. Miljømessig initiert vekst oppnår man gjennom den årlige prosentvise vekstraten.

Nye konsesjoner bør tildeles etter søknad, med fast pris basert på ett sett av enkle kriterier i henhold til kompetanse og økonomisk grunnlag. Vederlaget bør ikke overstige relativt sett vederlaget for den prosentvise veksten. Å tildele konsesjoner etter auksjonsprinsippet er ikke riktig og rettferdig, så lenge de små og mellomstore ikke kan følge de store aktørene i slike budrunder.

Selv om det kan være vel så stor lønnsomhet i små- og mellomstore bedrifter, vil det allikevel ikke være slik at disse bedriftene har den samme betalingsevnen som de store nasjonale selskapene. Det er ofte slik at eldre tillatelser enten er kommet til ved tildeling til lave vederlag eller er kjøpt og betalt over mange år, og således ikke utgjør stor økonomisk belastning i driften. Jo færre slike rimelige eller allerede betalte tillatelser man har, dess dårligere betjeningsevne har man i eksisterende drift til å finansiere kjøp av en kostbar tillatelse på auksjon. Vi mener derfor at departementets konklusjon i avsnitt 9.1.4 er feil og at man må besørge ordninger for små og mellomstore bedrifter.

Selv om det ikke er en del av denne høringsrunden, er det viktig at man legger til rette for at smoltproduksjonen kan øke i takt med veksten som følger av dette høringsnotatet. Vi er enig med departementet i at det er nødvendig med en gjennomgang av regelverket for produksjon av postsmolt og at man i utformingen av regelverket tar hensyn til hele verdikjeden.

Om miljøindikatorer

NSL ser at det vil være vanskelig å iverksette en maksimalkvote for lus innen hver sone. Dette vil åpne opp for at enkelte kan forbruke kvoten på bekostning av andre NSL ser det derfor mer hensiktsmessig å holde på dagens grense på 0,5 lus og skjerpe oppfølgingen av regelverk.

NSL er enige med Departementet om at lus med dagens produksjonsvolumer er den beste miljøindikatoren, men stiller seg uforstående til at Departementet i andre sammenhenger argumenterer for 0,1 lus er riktig lusenivå. Bakgrunnen for dette er som følger:

- Det finnes ikke et vitenskapelig grunnlag for å innføre en grense på 0,1 lus.
- Den koordinerte våravlusingen sørger for 0 kjønnsmodne lus i det smolten går ut, og dermed vil **ikke** en økning i biomassen medføre høyere lusepress på de ville laksestammene.

- 0,1 lus vil medføre at bruken av rensefisk vil bortfalle for alle praktiske formål. Dermed vil næringa miste den viktigste ikke-medikamentelle behandlingsmetoden vi har i dag.
- Vi kjenner ikke effekten og konsekvensene av de grønne konsesjonene. Vi vet dermed ikke om det er mulig å senke nivået fra 0,5 til 0,25 lus med ikke-medikamentelle metoder.

NSL er videre enige med Departementet om at rømming ikke skal være en miljøindikator fordi det vil bli håndtert på en fornuftig måte, både gjennom innføringen av det obligatoriske «Miljøfondet» og Nytek/ NS 9415.

NSL foreslår videre at grunnen beredes for innføring av «Utslipp» som en miljøindikator, ikke fordi dette er en utfordring i dag, men fordi det kan bli det med økte produksjonsvolumer. I denne forbindelse ønsker NSL at Departementet initierer ytterligere forskning på lokalitetsegnethet med fokus på hydrografi, både når det gjelder spredning av sykdommer, lus og utslipp. Utslippstillatelsene regulerer utslippene i dag godt, men NSL ser at dette kan innlemmes som en miljøindikator.

NSL stiller seg også bak løsningen med «trafikklys» som en metode for å måle miljøpåvirkningen. Vi er derfor enige i Departementets vurdering i avsnitt 8.1.4, der man konstaterer at det er lus og utslipp som pr. dags dato er egnet som miljøindikatorer i en handlingsregel for kapasitetsjustering.

Sykdom og medikamentbruk

NSL ber departementet legge til rette for aktører som aktivt bruker rensefisk i sine anlegg med tanke på lusesituasjonen. NSL vil gjøre departementet oppmerksom på at ved slike anlegg vil man kunne få naturlige svingninger på lusenivået men at NSL sine medlemmer har gode erfaringer ved bruk av rensefisk med tanke på fiskevelferd og effekt. NSL ønsker at flere går over til ikke medikamentelle behandlinger av laks.

Inndeling i produksjonsområder

I avsnitt 8.3.2 ber departementet om tilbakemelding på hvilken størrelse produksjonsområdene skal ha og hvordan det vil være mest hensiktsmessig å dele inn kysten.

Næringen har allerede med bakgrunn i lusesamarbeidet gjennomført en inndeling sub-regioner med etablerte styrings- og samarbeidsordninger. Disse områdene er etablert for å ivareta den største bekymringen som høringsnotatet adresserer, og ingenting er mer naturlig enn å la en ny områdeinndeling av næringen bygge på dagens sub-regioner i lusesamarbeidet. Innenfor hver av de

allerede etablerte områdene, er aktørene allerede forpliktet til å samarbeide om koordinering av avlusing og felles strategi for valg av lusemidler. Det er ansatt en koordinator som dekkes av som et spleiselag mellom aktørene.

Høringsnotatet deler NSLs bekymring om at Gullestadutvalgets soner blir for store og at spesielt små- og mellomstore bedrifter vil få problemer med organisere driften sin i slike store soner. Dette hensynet vil også bli ivaretatt ved å la lusesamarbeidets subregioner bli de nye produksjonsområdene, ettersom disse sonene er av en mer handterbar størrelse enn både Gullestadutvalgets soner og Fiskeridirektoratets regioner.

En oppgradering av sonene fra å være sub-regioner til å bli *produksjonsområder*, fordrer også at dagens lusekoordinator må erstattes av et områdestyre som består av aktørene og at koordinatorrollen oppgraderes noe for å imøtekomme det utvidete innholdet i et *Produksjonsområde*.

Ettersom et *produksjonsområde* i framtiden vil være retningsgivende for hvilken vekst aktørene i området skal få, er det også viktig at man gjennomfører en revisjon av inndelingen, slik at denne blir så hensiktsmessig som overhodet mulig.

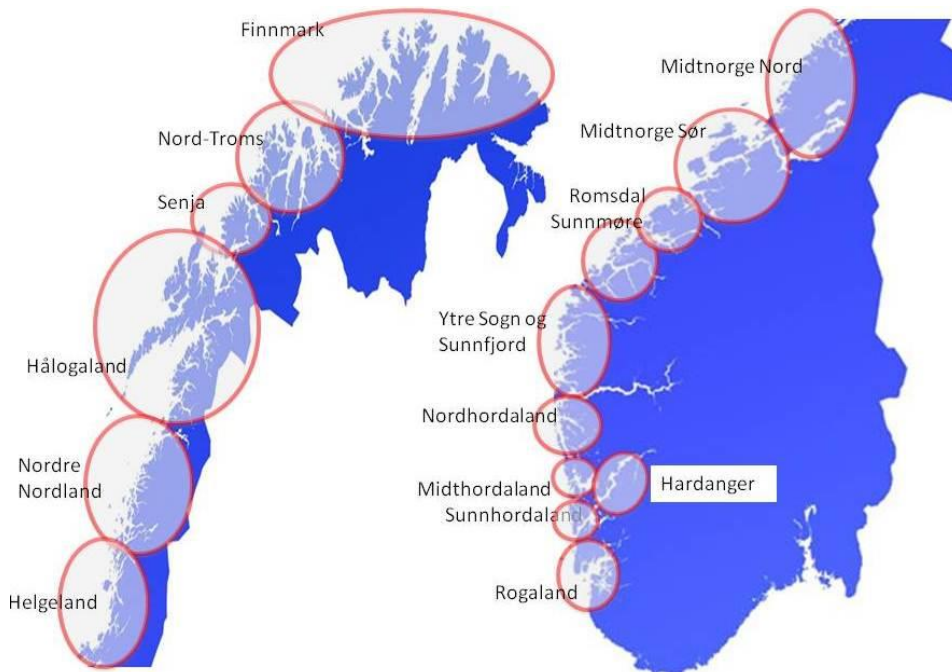

Fig.1: Subregioner i lusesamarbeidet. Kilde: www.lusedata.no

Vekst i produksjonsområdene

I avsnitt 8.3.3 ber departementet om høringsinstansenes syn på hvordan miljøtilstanden skal vurderes i de respektive områdene. Vi ser at det kan bli vanskelig å regulere dette helt sjablongmessig og at

man må legge til grunn en praktisk løsning som ikke nødvendigvis er helt faglig perfekt, men som allikevel ivaretar hensikten i høringsnotatet.

Tildeling av vekst til de respektive produksjonsområdene tildeles med bakgrunn i den samlede miljøtilstanden i området. Produksjonsområdet som helhet må heller ikke rammes av en vekststans i tilfeller der enkeltaktører har problemer. Som departementet også er inne på, vil en avstraffelse av aktører som følger gjeldende regelverk være problematisk rent juridisk ref. avsnitt 8.3.6. En slik konsekvens kan også medføre at hensikten med denne Stortingsmeldingen kompromitteres ved at all vekst stanses, eller at vi sågar får en reduksjon i den totale produksjonen.

NSL oppfatter at Departementet ser at en reduksjon i produksjonsvolumet som en konsekvens av for høye lusenivåer må foretas på konsesjonsnivå, og ikke bare i produksjonsområder eller i soner. Dette er viktig for å unngå at man flytter problemet ut av produksjonsområdet.

Vi mener derfor at trafikklysreguleringen som er foreslått må detaljeres noe, slik at man forhindrer de utilsiktede hensiktene vi har skissert i avsnittet over.

Praktisk tilnærming til tildeling av vekst internt i produksjonsområdet

Innledningsvis vil det være sann at enkeltlokaliteter og enkeltaktører med gjennomgående dårlig etterlevelse av regelverket må bli pålagt tiltak av et slikt omfang som gir hurtigst normalisering av tilstanden. Denne lovhjemmelen finnes allerede i dag og man ser for seg at denne kan ytterligere systematiseres, i tråd med det arbeid som faktisk pågår i Mattilsynet i skrivende stund.

Sonetilstand grønn: Alle aktørene i sonen får tildelt den årlige veksten. Man forventer at regelverket virker og at eventuelle brudd på regelverket slås ned på og at de enkelte unntakene fra den gjeldende tilstanden allikevel blir rettet opp.

Sonetilstand gul: Dersom alle aktørene i sonen har middels tilstand, vil selvsagt alle aktørene måtte stå stille. I en slik sone vil det dog være et mangespunnet bilde, og man kan forvente at mange aktører har god tilstand og god etterlevelse av regelverket. Vårt forslag til handtering av gul tilstand er derfor at de aktørene som har tilfredsstillende tilstand får ta del i veksten, de med middels tilstand står stille og at den generelle håndhevelsen av regelverket får redusert volumet på de dårlige lokalitetene. Dette medfører at stagnasjonen i produksjonsområdet blir ivaretatt av en

gjennomsnittsbetraktning av kraftig reduksjon på de i brudd, stagnasjon på de med middels tilstand og økning hos de som fortsatt har god tilstand i sin drift.

Sonetilstand rød: Som vi innledet med, er det problematisk å redusere produksjonen til aktører som på alle måter etterlever regelverket. Samtidig er det klart at man ikke kan se for seg stor økning hos enkeltaktører i et produksjonsområde som har store utfordringer. Vårt forslag er i dette tilfellet at man pålegger umiddelbare og effektive tiltak hos aktørene med dårlig tilstand og at aktører med god tilstand får stå på stedet hvil. På denne måten kommer man bort fra de juridiske problemstillingene man har sett for seg, og tiltakene bør være så effektive at produksjonen vil bli kraftig redusert hos aktørene med dårlig tilstand og at formålet med forskriften blir oppfylt.

Det bør gis en viss dispensasjonsadgang for åpenbart utilsiktede utslag for enkeltaktører.

Valg av risikoprofil

I avsnitt 8.3.4 spør man om hvilken vekstprofil man skal legge til grunn. Selv om det er problemer i enkelte områder av kysten, er det allikevel markedsmessig bærekraft for å ta i mot en årlig vekstrate på 5 prosent. Skal man nå det forventede vekstpotensialet i næringen, er det viktig at denne veksten kan gjennomføres. Ved å velge en indikatorbasert vekst, legger man også til rette for at næringen kan vokse i de områdene man er i stand til å ta ut et vekstpotensiale. For å sikre at vekstpotensialet blir tatt ut, vil det være nødvendig at man i områdene som mottar vekst også får tilstrekkelig stor vekstrate til også å demme opp for eventuell reduksjon i andre områder. På denne måten sikrer man at næringen oppnår den samlede målsetningen om vekst. Gitt at bærekraften til de områdene er i varetatt.

NSL ønsker langsiktighet og forutsigbarhet. NSL ber departementet om en vurdering av kapasitet annenvært år. For å nå målet om en femdobling av produksjon av laks og ørret til 2050 bør næringen ligge på en vekst på 5 prosent årlig vekst. NSL ønsker alternativ 1 eller alternativ 3 som beskrives som en høy risikoprofil og som ivaretar forannevnte vekst.

Oppsummering

- NSL støtter forslaget om å bruke alternativ 3: Handlingsregel for justering av vekst som vekstmodell.
- NSL ønsker en kombinasjonsmodell av tildeling av MTB i form av en økning på eksisterende MTB og i form av nye konsesjoner.
- NSL ønsker ikke en maksimalkvote ordning for lus
- NSL ønsker å holde lusekravet på dagens nivå, altså 0,5.
- NSL ønsker en skjerping når det gjelder oppfølging av regelverket mtp lus.
- NSL er enige om at lus er per i dag den eneste gode miljøindikatoren.
- NSL ønsker en oppgradering av sonene fra å være sub regioner til produksjonsområder.
- Reduksjon av MTB må knyttes til konsesjon
- NSL ønsker en vekst på 5 prosent årlig.